

İllegalite Üzerine Düşünceler

Alfredo M. Bonanno

1981

İçindekiler

Genel illegalite kavramı	3
Siyaset/legalite ilişkisi	3
Kontrolün icrası	3
Gizlilik uzamı	4
Anarşist hareket ve gizlilik problemi	4
Teknoloji ve gizlilik	5
Baskıya neden yol açalım?	6
Gizliliğin işlevi	6

Genel illegalite kavramı

Kurumlar ve medya tarafından çarpıtılmış veya susturulmuş bilginin açıkça yayılması “ilegaldir”. Kati bir yasaya (“Devlet sırrı” tarafından korunan bilgi durumu haricinde) ters düşmez, ancak Devlet’in sosyal kontrolünün ve yasayı zorlama yöntemine ters düşer.

Bu nedenle, sanki Devletin baskıcı organizmalarının kati bir yasayı çiğneyen bir hareket tarzına benzer ölçüye dikkatini çeken geniş çaplı bir faaliyet var olur.

Belli anlarda bilginin dolaşımı birçok eylemin, en azından (çok olmasa da) yasa tarafından suç olarak tanımlandığı gibi, Devlet kontrol projelerine çok zarar verici olabilir.

Bundan şu çıkarılır ki; illegalitenin formel çizgisi ile “gerçek” olan arasındaki farklılık iktidarın baskıcı projelerine göre değişkenlik gösterir. Böylelikle Devlet ve sermaye hem ulusal hem de uluslararası olarak kati yasalara (verilen olgulardaki yasa fiiliyatı) çok fazla başvuru yapmayarak ancak belirli anlarda sadece böylesi fiili bir baskıya dönüşen girift kontrol ve ikna pratiğiyle illegalitenin sabitlenmiş sınırlarını -ya da bir legalite sınırını tercih ederseniz- belirlemektedir.

Siyaset/legalite ilişkisi

Temelde, tüm politik eleştiri legalitenin koşulları içindedir. Aslında, bu, sermayenin çelişkilerinin ve Devletin aşırı katı yönlerinin belirlemiş olduğu ertelemelerin ve kusurların üstesinden gelmesine izin vererek kurumsal bünyeyi kuvvetlendirmektedir.

Ancak hiçbir politik eleştiri Devletin ve sermayenin mutlak olumsuzlamasına ulaşacak kadar ileri gidemez. Eğer öyle olsaydı —anarşist eleştiriyle birlikte olduğu gibi— bu sosyal bir eleştiri meselesi olurdu, bu nedenle kurumsal bünyeye yapıcı bir katkı olarak değerlendirilemez ve sonuç olarak -aslında- “ilegal” olurdu.

Politik ve ekonomik güçler arasında mükemmel bir dengenin sosyal, hatta radikal, anarşist bir eleştirinin kolaylaştığı ve eleştirinin yeniden canlandırıldığı, sosyal ve politik şartları ortaya çıkabilir. Ancak bu ciddi anlamda “ilegal” eleştiri içeriğini tahrif etmez.

Diğer taraftan, bütünüyle yasanın dışına düşen bir hareket tarzı bile belirli politik şartlar ışığında başka türlü değerlendirilebilir. Örneğin, savaşçı bir partinin silahlı mücadelesi şüphesiz illegal bir hareket tarzıdır, ancak belirli bir anda Devlet ve sermayenin yeniden yapılanması ve iyileşmesi projesi için işlevsel hale gelebilir, savaşan parti ve Devlet arasında nihai bir anlaşma imkânsız değildir (ikincisi kapitalizmin imtiyazlarının garantörlerinin kisvesinde).

Savaşan bir partinin kendisini, biçimde farklı, içerikte aynı olan iktidar yapısını istikrarı bozan iktidarın mantığında inşa etmeye adanmış görmek çok da saçma değildir. Bu tür bir projenin, askeri çatışmanın daha fazla devam edemeyeceği çünkü orta vadede bir çıkış olmadığı için anlaşmak zorunda kalacakları eninde sonunda anlaşılacaktır.

1970’lerde İtalya’daki hareket içerisinde tartışılan genel af, bu olası anlaşmalardan biridir. Diğer biçimler sosyal demokrasi tarafından gerçekleştirilen iyileştirmelerin ışığında tasavvur edilebilir. Dün eski iktidar yapısını ele geçirip bütünüyle yönetebileceklerine ikna olanlar için tek olası çözüm olarak görülen şey askeri yenilginin sonucu olarak birlikte yaşamaktır.

Gördüğümüz gibi, basit anarşist eleştiri —radikal ve kesin— her zaman “ilegaldir”, savaşan partilerin silahlı mücadelesinin bazen “illegalitenin” alanına girebilse bile. Bu bir kez daha “bocalayan” legalite kavramını ve Devlet’in bunu kontrol koşullarına uydurma niyetini ispat etmektedir.

Kontrolün icrası

Baskı araçları, böylesi bir baskıyla doğrudan bağlantılı en asgari kısımdadır. Birçoğu önleyici kontrol araçları olarak işlev görür. Bu, sonuç olarak tüm potansiyel illegalite biçimleri ve tüm farklı hareket tarzları üzerinde —bir dizi önlem yoluyla— bir etkiye sahiptir. Potansiyel illegalite, olası bir çıkışı

hesaplamak için sansürün uzağı görebilmesine izin vererek bugün yasa içindedir. Aynısı, bugün öğrenme veya merakın olası bir objesi ama gelecekte sosyal alt üst oluşun gerçek tehlike nedenleri olan “farklı”, “sapkın” bir davranışı (konsensüs üretenlerin dayattığından uzak bir hareket) tercih eder.

Bugün, kontrolün icra edilmesi verinin toplanmasına dayanmaktadır: davranış, sapıklık, lezzet, ideoloji, eylemler vs. Olası en büyük veri miktarı ve nisbi ayrıntısı kapsamlı bir kontrol projesinin köklerinde bulunur. Bu unsurlar olmadan son söylenilen olmayabilir, çerçevesi çizilmiş olabilir ve kontrolün daha geniş, katılımcı perspektifinde çok fazla güvenilir olmayabilir.

Gizlilik uzamı

Bazılarının düşüncesinin -bunun anlamsız olduğunu iddia edenler- aksine, ben gizliliği, devrimci eylemin zaruri unsurlarından biri olarak görüyorum..

Fakat bu kavram incelenmelidir.

Öncelikle birilerinin gizli eylem neticesindeki gizlilik üzerine düşündüğü fikir incelenmelidir.

Gizlilik, ayrıca orta ölçekli mücadeleye yöneltilmiş karşı bilgi faaliyetinde vazgeçilmezdir. Esasen orta ölçekli bir mücadele, örneğin, bir fabrika işgali, anarşistlerin “gerçek” hedefi değildir, fabrika işgali gelişebilecek sonuçların ardından gelir. Bu sonuçlar karşı bilgi çalışmasında öngörülemez ve dar anlamda orta ölçekli bir eylemin parçası değildir. Fakat öncelikli, acil bir ihtiyacı karşılaması için ancak mücadeleye katılanlar tarafından sadece zorlukla kavranabilen ardışık bir aşamaya aittir.

İkincisi, baskıcı güçlerin mücadelemizin her cephesinden—karşı bilgi aşamasından ardışık olana—haber alacağımı hafife alsak bile, düşmana olabildiğince az bilgi vermenin metodunu kabul etmemek için neden yoktur. Bir şeyleri günün ortasında yapmak, polisin kullanması için her şeyin açıklamasını sağlayacağımız anlamına gelmez. Mesela, aynı anda farklı yerlerde birçok eylemin yapıldığı bir durum üzerinde düşünün. İletişim safhasına (broşürler, afişler, gazeteler, vs.) özen göstererek, polisin bu eylemler arasında herhangi bir ilişki olduğunu keşfetmesini zorlaştırabiliriz. Bu baskılayıcı eylemi geciktirmek için basit bir tedbir meselesidir.

Birinin kendisine dikkat ve öngörü eğitimi vermesi, bu yüzden, hangi eylemi gerçekleştirmeye niyetleri olursa olsun her devrimci için esastır. Eğer bunu bir an durup düşünürsek, yalın biçimde bir broşür yazdığımızda bile, baskı durumundan kaçınmak için kullanılması gereken koruyucu teknikleri kolaylıkla hesaplayabiliriz.

Diğer taraftan, bu tekniklerin bilgisi, daha sonrasında pişmanlık duyulabilecek riskin basit bir kalem veya fikir hatası değil hesaplanmış bir risk haline gelmesinin önemli olduğunu göz önünde tuttuğumuz uygun zamanlarda hor görme veya suçlama araçlarını kullanmamızı sağlar.

Görebileceğimiz gibi, gizliliğin uzamı geniştir ve gizlilik alanının ötesine geçer.

Anarşist hareket ve gizlilik problemi

Anarşist hareketin doğası gereği gizli bir hareket olmadığını söylemek anlamsızdır. Toplumun radikal dönüşümü için unsurlar açısından zengin ve karmaşık devrimci bir hareketin, herkesin kendi fikri üzerinde düşünmek için şansa sahip olması için gün ışığında farkına varılan bir müdahaleden başka bir şey olduğunun düşünülmesi zor değildir.

Anarşist hareketin arada sırada gizliliğe döndüğü gerçeği, özellikle belirli bir ülkede değiştirilmiş tarihsel ve politik şartlara bağlıdır.

Ancak bu anarşist hareketi önceden tedbir alan politik ve devrimci faaliyetini geliştirmesinden alıkoymaz. Bu ayrıca sosyal mücadelelere katılım ve propagandayı hedeflemeyen daha fazla spesifik faaliyeti geliştirir, fakat açıkça ilkiyle çelişmeyen farklı hedeflere sahip olarak. Evvela, mücadele için gerekli araçları bulma problemi. İkincisi, sömürü ilişkilerine aktif bir şekilde katılan hedef ve kişilere saldırılar ve benzeri.

Bu tür bir faaliyetin geri kalanından “farklı” veya “ayrı” olduğu düşünülemez. Bu yönleriyle ilgili olduğu kadar söz konusu görünen gizlilik ihtiyacı, gizliliğin olanaksız olduğuna inananların bütün bu faaliyetin terk edilmek zorunda olduğu sonucuna ulaşmalarına, bu yüzden herşeyi araçların acı bir derecede yetersizliğine ve basit ilke bildirimlerine indirgemeye devam eden bir potansiyele kurban edilmesine neden olur.

Teknoloji ve gizlilik

Düşmanın üstüne titrediği kuvvetli teknolojik araçlar gizliliği gerçekten imkansız mı kılar?

Bu soru, fantastik ve abartılı bir bakış açısına ve teknolojinin olası kullanımına yönelik bilgi eksikliğinden dolayı geçtiğimiz birkaç yılda yaratılmış zihin bulanıklıklarına yöneltilmektedir.

Herşeyde olduğu gibi, birkaç yılda bir zamanlar tutkulu bilim kurgu okuyucuları olan birçok yoldaşı büyülemiş bilgisayarları, otomatik dinleme merkezleri, lazer ve radarlarıyla vs. teknoloji hakkında kimsenin en küçük bir fikri bile yok. Böyle bir okumada ulaştıkları keyife, çoğu kez gerekli temel bir hazırlık olmadan bugünün en büyük teknoloji olanaklarının daha az veya daha fazla uzman gazete söylentilerini (çoğu zaman “skandal”) okuyarak ulaşılabilir.

Bugünün teknik buluşlarının iktidarın eğilimi olduğu baskıcı potansiyeli hafife almaya çalışmıyoruz. Sadece bazı şeylerin tedbirle söylenmesi gerektiğini anlatmak istiyoruz. Yoksa insanların baltalayıcı enerjisini ve tabutunuzun çivisini çakmanıza katkıda bulunmalarını önlemekten başka bir sebepten değil.

Bütünsel kontrol, iktidarın büyük Leviathan çağından bu yana devraldığı bir hayaldir. Aslında bu imkansızdır. Temel engel kontrol mekanizmalarına ilişkin teknik yeterliliğin, yeteri kadar olmaması ve hatta bunun işlemlerini sağlama görevine sahip olanların kısıtlı olmaları değildir. Genişlemeye çalışan kontrolün sınırı, her kim kontrol ediliyorsa onun beynine nüfuz etmek zorundadır. Öyleyse gerçek kontrolcü polis, hakim veya gardiyan değil, kendisini kontrol eden kişinin kendisidir.

Kontrolün özgürlüğe karşı direnişi inşa ederek, yıkıcı mücadeleye ve özgür düşünceye engeller koyarak kontrol ettikleri kişinin kültürüne girmeyi planladığını her kim olursa farkına varır. Bir kere gerçekleştirildiğinde, bu kendi eylemlerini ve düşüncelerini tenkit eden kontrol altına alınmış kişi olacaktır. Son olarak, üçüncü bir aşamada kontrol altına alınmış kişi, biriken veri için teknolojik merkezlerin ve bilginin detaylandırılmasına katkıda bulunarak genişleyen kontrollü mükemmelleştirmeye meşgul olacaktır.

Maksimum seviyedeki kontrolü tasavvur edilebilir kılan bu katılım, sadece ilk iki seviyenin içselleştirilmiş olduğunda (bize bir düşünme biçimi şeklinde nüfuz eden kontrol ve düşman olarak görünen kontrol) mümkün olacaktır. Üçüncü seviye, sermaye için mevcut ve geleceğin kapitalist birikiminin temelini teşkil eden bilginin zenginleştirilmesine halen devam eden katkı ne kadar çok olursa olsun “makinenin” işleyişine katılmak olarak görülmemelidir.

Böyle bir perspektifte, kültürel entegrasyonun yayılma süreçlerinden korunan veya kontrolün erimlerinden çıkarılan bir bölüm açıkça her araçla savunulmak zorundadır. Hatta gizliliğe dayanan dikkat dağıtan tekniklere başvurarak savunulmak zorundadır.

Bu gibi tekniklerin olası olduğunu inkar edenler öyle yaparlar çünkü onlar bu teknikleri geçen günlerin entrikaları ve romantik saçmalıkları olarak görüyorlar. Ama öyle değildir.

Elbette, herhangi bir iletişimin birkaç hattan fazlasının herhangi bir bilgisayar tarafından kolaylıkla deşifre edilebildiği basit bir nedenden dolayı sadece Bakunin ve Malatesta’nın kullandığı türden olmayan şifreli bir kodla gönderilen mesajlara güvenmek saçma olurdu. Ancak Bakunin ve Malatesta’nın kodları (birkaç kelimelik mesajlar) bile halen geçerlidir ve herhangi bir bilgisayar tarafından deşifre edilemez çünkü çeşitli karakterleri oluşturması için gerekli sıklığa sahip değildirler.

Burada kodlanmış mesajlar meselesini tartışmıyorum, belirli bir zamanda bir devrimcinin düşmanın kendilerini bilmelerini istemedikleri bir iletişim biçimini gerçekleştirmeye zorlanabileceklerini kimsenin aklından çıkarmaması gerektiğini söylüyorum. Böyle bir şeyin - şayet mesaj kısa ise- mümkün olduğunu ve dünyada en basit kodları bile kırabilen bir teknolojinin olmadığını da bilmek demektir.

Baskıya neden yol açalım?

Gizliliğin imkansız olduğu fikrinde olanlar tüm anarşist ve devrimci eylemin maksimum derecede halka duyurulması gerektiğini iddia ederler. Misal, onlara göre tüm anarşist örgütlere üye olanların listelerinin halka duyurulmasında bir tuhafılık olmayacaktır (FAI ile başlarsak, [İtalya Anarşist Federasyonu]: bu yoldaşlar kesin olarak o örgütün üyelerinin isimlerini yayınlamaktadırlar).

Tümüyle soyut bir seviyede bunda tuhaf bir şey yoktur. Ancak pratikte böyle bir fikre karşı birçok itiraz baş gösterir. Birincisi, baskıya neden açık kapı bırakalım? İkincisi, eğer anarşistler belirli baskıcı bir perspektif içerisinde tolere ediliyorlarsa, yarın bu daha kötüye dönüşebilecektir ve o zaman polisin mevcutta görevlerini kolaylaştıran iyi hazırlanmış listeleri elinde olacaktır. Polislik mesleklerinde neden onlara yardımcı olalım? Elbette ki, birçok yoldaşın ismi önceden biliniyordu, ama bir çoğu bilinmiyor ve polis onları bulmak için elinden geleni yapmaktadır. Bazı masum ruhlar kendilerine gün ışığında meydana gelen hareketin çalışmalarına, polis niye musallat olsun diye soracaklardır. Biriken veri; bugün, yarının baskısı için kullanışlı olacaktır.

Gizliliğin işlevi

Kontrolün sadece baskılayıcı bir gerçek olmadığına ve ayrıca çoğu kez katılımcı olduğunda, gizlilik problemini başka türlü değerlendirmek mümkündür.

Temelde “katılımımız” kesinlikle gerçek kontrolü onaylamakla sonuçlanabilir. Eğer işbirliği yapmayı reddedersek, eğer üretimin teknolojik yönetiminin, dolayısıyla iktidarın dışında bırakılacak olanların özel kullanımı için dil gibi araçlarla getto kültürünün yaratımını engellersek, o zaman gerçek kontrol mümkün olmayacaktır.

Devletin, kontrolden yoksun olan en az bir alan olduğu izlenimini vermek için sözüm ona “uygulanmayan kontrolünün” yani başvurmadığı kapasitesinin -aynı zamanda önleyici- hangi kenarları tuttuğu dikkate alınırsa bu çok büyük bir problem değildir. Özet olarak, bu alan var olabilir veya olmaz. Bu daha henüz bütünselleşmemiş bir sosyal kontroldür. Hatta bizden önce kararlı gibi görünenler, misal hapisaneler halen tamamlanmamış bir kontroldür. Bunu kontrolün ölçüsünün sorgusu değil, kontrolün kendisinin niteliğinin sorgusu takip ediyor.

Yıkıcı hareket tarzında gizliliğin işlevi, bu yüzden Devletin kusursuz kontrol hedefiyle aktardığı değerleri ve dili içselleştirmekten kaçınarak bu katılımı reddedebilmektir.

Anarşist Kütüphane

Alfredo M. Bonanno
İllegalite Üzerine Düşünceler
1981

11.06.2022 tarihinde şuradan alındı: isyananarsi.blogspot.com

Çeviri: U.

İngilizce Aslı: Considerations on illegality

tr.anarchistlibraries.net